

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 60 0 Ps 031847 24 Rev
Dana, 25.02.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija ovog suda Gorjane Popadić, kao predsjednik vijeća, Violande Šubarić i Tanje Bundalo, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „MVO inženjering“ d.o.o. Doboj, [...], koga zastupa Zajednička advokatska kancelarija „Đorđević“ iz Doboja, protiv tuženih JZU Bolnica „Sveti Apostol Luka“ iz Doboja, [...], koju zastupa Bojan Despotović, advokat iz Banjaluke i Republike Srpske, Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite RS, [...], koju zastupa Pravobranilaštvo RS, Sjedište zamjenika u Doboju, radi naknade štete, vrijednost spora 243.195,46 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 60 0 Ps 031847 24 PŽ od 17.04.2024. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 25.02.2025. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene JZU Bolnica „Sveti Apostol Luka“ iz Doboja za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 2.792,20 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Doboju broj 60 0 Ps 031847 22 Ps od 23.10.2023. godine utvrđeno je da je JZU Bolnica „Sveti Apostol Luka“ Doboj (dalje: prvotužena) u ime i za račun Republike Srpske (dalje: drugotužena) provela postupak javne nabavke radi izrade glavnog objekta za izgradnju nove bolnice u Doboju čiji sastavni dio je idejno rješenje tužitelja sačinjeno na osnovu ugovora od 14.03.2013. godine, kojim ugovorom nije preneseno autorsko pravo u korist prvotužene, te je obavezana drugotužena da tužitelju na osnovu naknade štete zbog povrede autorskog prava isplati iznos od 243.195,46 KM sa kamatom, a tuženi su obavezani da tužitelju plate troškove postupka u iznosu od 18.068,85 KM.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 60 0 Ps 031847 24 PŽ od 17.04.2024. godine žalbe tuženih su usvojene i preinačena je prvostepena presuda tako da je odbijen zahtjev tužitelja za utvrđenje da je prvotužena u ime i za račun drugotužene provela postupak javne nabavke radi izgradnje glavnog projekta za izgradnju nove bolnice u Doboju čiji sastavni dio je idejni projekat kojeg je izradio tužitelj na osnovu ugovora od 14.03.2013. godine, kojim ugovorom nije izvršen prenos autorskih prava za izradu idejnog projekta nove bolnice u korist prvotužene. Odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže drugotužena da mu isplati na ime naknade štete iznos od 243.195,46 KM uvećano za PDV sa zakonskom zateznom kamatom od 13.05.2021. godine. Preinačena je odluka o troškovima postupka, te se obavezan tužitelj da isplati tuženima troškove i to: prvotuženoj iznos od 17.667,10 KM i drugotuženoj iznos od 12.332,20 KM, a preko ovih iznosa zahtjevi za naknadu troška postupka su odbijeni.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena odluka preinači tako da se tužbeni zahtjev usvoji ili da se presuda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovorima na reviziju tužene predlažu da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je prvotužena u ime i za račun drugotužene provela postupak javne nabavke radi izrade glavnog projekta za izgradnju nove bolnice u Doboju, da je idejni projekat izradio tužitelj koji čini sastavni dio glavnog projekta, te da se utvrdi da on autorska prava za izradu idejnog projekta nije prenio prvotuženoj, kao i zahtjev da mu drugotužena na osnovu naknade štete zbog povrede autorskog prava isplati iznos od 243.195,46 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da je po zahtjevu Opštine Doboju, a na inicijativu prvotužene tužitelj u maju 2018. godine sačinio idejni projekat za izgradnju opšte bolnice u Doboju na osnovu ugovora kojeg su tužitelj i prvotužena zaključili dana 22.05.2018. godine, po kojem su obje ugovorne strane izvršile ugovorne obaveze tako da je tužitelj sačinio idejni projekat i predao ga prvotuženoj koja je isplatila tužitelju ugovorenu cijenu, te u kojem je prema odredbi člana 4. tog ugovora prvotužena stekla pravo korištenja svih sadržaja idejnog projekta u cilju preduzimanja daljnjih aktivnosti koje vode ka izradi glavnog projekta nakon otplate idejnog projekta; da su nakon provedenog javnog poziva drugotužene za učešće u otvorenom postupku javne nabavke „projektovanje, izgradnja i opremanje nove JZU bolnice „Sveti Apostol Luka“ u Doboju po principu ključ u ruke za najpovoljnijeg ponuđača izabrani „China Sinopharm International Corporation iz Pekinga i „Shanxi Construction Investment Group CO.LTD“ sa sjedištem u Taiyuan; da su izabrani ponuđači zaključili ugovor o izradnji glavnog projekta bolnice u Doboju sa projektantskom kućom „ATRI“ d.o.o. iz Doboja; da je vještačenjem po vještaku građevinske struke utvrđeno da je projektantska kuća „ATRI“ d.o.o. iz Doboja prilikom izrade glavnog projekta koristila idejni projekat tužitelja, da idejni projekat čini 96,1 % glavnog projekta, te je u skladu sa navedenim cijeneći vrijednost glavnog projekta utvrđeno da učešće idejnog projekta u glavnom projektu odgovara vrijednosti od 243.195,46 KM.

Polazeći od naprijed utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zaključio da je u skladu sa odredbom člana 175. Zakona o autorskim i srodnim pravima („Službeni glasnik BiH“ broj 63/10, dalje: ZASP) zahtjev tužitelja osnovan, da je autor u pravilu fizičko lice, ali da je u skladu sa odredbom člana 80. navedenog zakona na tužitelja od strane autora preneseno pravo korištenje navedenog djela, te da idejni projekat u skladu sa odredbom člana 4. tog zakona predstavlja autorsko djelo, pa je pozivom na odredbe članova 150. i 157. ZASP utvrdio da je drugotužena odgovorna za naknadu štete tužitelju, a o visini štete je odlučio na temelju nalaza vještaka građevinske struke iz kojih razloga je u cjelini usvojio tužbeni zahtjev.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbama tuženih, izjavljenim protiv prvostepene presude, prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja, ali ne i pravne zaključke prvostepenog suda, pa je žalbe usvojio i preinačio prvostepenu presudu tako da je odbio tužbeni zahtjev, uz obrazloženje da je prvi dio tužbenog zahtjeva u odnosu na prvotuženu neosnovan saglasno odredbi člana 54. stav 1. i 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 do 27/24, dalje: ZPP) jer predstavlja utvrđenje činjenice, a zahtjev za naknadu štete u

odnosu na drugotuženu je odbio nalazeći da se ova tužena nije nalazila u materijalno pravnom odnosu sa tužiteljem vezano za izradu idejnog projekta ni glavnog projekta.

Osporena presuda je pravilna i na zakonu zasnovana iz slijedećih razloga.

Prema odredbi člana 4. stav 2. tačka h) ZASP autorskim djelom, koje uživa sudsku zaštitu prema odredbama članova 156. i 157. istoga zakona, smatraju se i djela arhitekture (skice, planovi, nacrti i izgrađeni objekti), a prema odredbi člana 8. stav 1. a) istog zakona, između ostalog, ideje nisu autorskopravno zaštićene. Autorska djela stvorena u radnom odnosu regulisana su odredbama članova 100. i 101. ZASP.

Prema odredbi člana 150. stav 1. ZASP lica čija su prava iz ovog zakona povrijeđena mogu tražiti zaštitu tih prava i naknadu štete od njihovog povrijedioca prema opštim pravilima o naknadi štete, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Prema odredbi člana 97. stav 1. tačka a) Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik RS“ broj 40/13, 106/15, 3/16 i 84/19) idejni projekat spada u tehničku dokumentaciju koja je neophodna investitoru prilikom izgradnje građevinskog objekta.

Tužitelj je tužbeni zahtjev u ovoj parnici temeljio na tvrdnjama da je prvotužena pokrenula inicijativu za izgradnju nove bolnice u Doboju za svoje potrebe, da je drugotužena bila nosilac svih aktivnosti i finansijer projektovanja izgradnje i opremanja tog objekta, da je prvotužena provela postupak za potrebe drugotužene kako bi pripremila postupak javne nabavke, da je tužitelj u pregovaračkom postupku sa prvotuženom za dosta nižu cijenu uradio idejni projekat, jer je postojalo neformalno obećanje tuženih da će tužitelj učestvovati u izradi glavnog projekta, zbog čega je tužitelj u ugovor stavio nižu ugovorenu cijenu i klauzulu da ne prenosi autorska prava idejnog projekta bez njegove izričite saglasnosti, ali da je drugotužena protivno ugovoru dala idejni projekat na raspolaganje trećim licima, što je nedvosmisleno koristilo pravno lice koje je izradilo glavni projekat, koje pri tome nije imalo na raspolaganju ugovor u kojem je tužitelj imao klauzulu za zaštitu autorskog prava na idejni projekat.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja u predmetnoj pravnoj stvari, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, prema izričitoj zabrani propisanoj odredbom člana 240. stav 2. ZPP, proizlazi da je tužitelj na inicijativu prvotužene u maju 2018. godine sačinio idejni projekat za izgradnju opšte bolnice u Doboju u skladu sa ugovorom kojeg su oni zaključili 22.05.2018. godine po kojem su obje ugovorne strane izvršile ugovorne obaveze tako da je tužitelj sačinio idejni projekat i predao ga prvotuženoj koja je isplatila tužitelju ugovorenu cijenu. Prema odredbi člana 4. tog ugovora prvotužena je stekla pravo korištenja svih sadržaja idejnog projekta u cilju preduzimanja daljnjih aktivnosti koje vode ka izradi glavnog projekta nakon otplate idejnog projekta. Postupak javne nabavke za izgradnju tog objekta vodila je drugotužena i uz ostalu neophodnu dokumentaciju priložila je i idejni projekat kojeg je predhodno sačinio tužitelj. U tom postupku javne nabavke izabran je najbolji ponuđač „China Sinopharm International Corporation iz Pekinga i „Shanxi Construction Investment Group CO.LTD“ sa sjedištem u Taiyuan, kao izvođač, sa kojim je drugotužena, kao naručilac, u skladu sa zakonom dana 13.03.2019. godine zaključila ugovor za projektovanje, izgradnju i opremanje zgrade nove bolnice za prvotuženu u skladu sa tehničkom dokumentacijom, a taj izvođač je u izvršenju svoje obaveze iz tog ugovora poslove izrade glavnog projekta povjerio projektantskoj kući „ATRI“ d.o.o. iz Doboja koja je prilikom izrade glavnog projekta koristila idejni projekat tužitelja.

Kod takvog stanja stvari, suprotno tvrdnji revidenta, pravilno je drugostepeni sud odbio tužbeni zahtjev tužitelja zasnovan na tvrdnji da je tužitelj u pregovaračkom postupku sa prvotuženom za dosta nižu cijenu uradio idejni projekat jer je postojalo neformalno obećanje tuženih da će tužitelj učestvovati u izradi glavnog projekta, budući da takvo obećanje i da je postojalo (a tužitelj izvedenim dokazima to nije dokazao), nije moglo proizvesti pravni učinak da tuženi imaju obavezu zaključenja ugovora za izradu glavnog projekta sa tužiteljem, a slijedom toga i odgovornost tuženih za naknadu štete tužitelju po tom osnovu, na način kako je to propisano odredbom člana 183. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04).

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje u ovoj parnici tuženi su idejni projekat koji je sačinio tužitelj priložili kao dio tehničke dokumentacije neophodne u postupku javne nabavke za izgradnju novog objekta bolnice prvotužene i u skladu sa članom 4. ugovora od 22.05.2018. godine. Na temelju toga je dana 13.03.2019. godine sa izvođačem radova zaključen ugovor za projektovanje, izgradnju i opremanje zgrade nove bolnice u skladu sa tehničkom dokumentacijom, a izvođač radova je u izvršenju svoje obaveze iz tog ugovora poslove izrade glavnog projekta povjerio projektantskoj kući „ATRI“ d.o.o. iz Doboja. Ta projektantska kuća je prilikom izrade glavnog projekta koristila idejni projekat tužitelja.

Iz naprijed navedenog proizlazi da su tužene idejni projekat tužitelja koristile kao tehničku dokumentaciju u svrhu u koju su ga i nabavile i u skladu sa ugovorom od 22.05.2018. godine koji je zaključio tužitelj sa prvotuženom, te da radnjama tuženih nije povrijeđeno autorsko pravo tužitelja na idejni projekat. Povredu autorskog prava tužitelja na idejni projekat, ako je učinjena, mogao je izvršiti „ATRI“ d.o.o. iz Doboja prilikom izrade glavnog projekta, pa je za takvu povredu, u skladu sa odredbom člana 150. stav 1. ZASP, odgovorno lice koje je povredu i učinilo, slijedom čega je tužbeni zahtjev tužitelja po tom osnovu, u odnosu na tužene u ovoj parnici, pravilno odbijen.

Slijedom toga neutemeljeni su svi revizioni prigovori da je prilikom donošenja osporene odluke o odbijanju tužbenog zahtjeva materijalno pravo pogrešno primijenjeno, pa ni ostali navodi revizije, nisu od značaja za pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Suprotno tvrdnji revidenta drugostepeni sud je u pobijanoj odluci jasno izložio sve razloge na kojima je zasnovao svoju presudu, pa je neutemeljen revizioni prigovor da je je ista zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz odredbe člana 191. stav 4. ZPP koja bi bila od uticaja na njenu pravilnost i zakonitost.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je na osnovu odredbe člana 248. ZPP, o reviziji odlučeno kao u izreci.

Prvotuženom nisu dosuđeni troškovi sastava odgovora na reviziju budući da oni u konkretnom slučaju nisu bili potrebni za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP).

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić